

Nr.264 din 22 iulie 2024

Ministerul Educației și Cercetării
Cancelaria de Stat

Aviz

*la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la alimentarea copiilor/elevilor
din instituțiile de învățământ general și profesional tehnic secundar
și abrogarea unor Hotărâri de Guvern
(număr unic 591/MEC/2024)*

1. Considerații generale

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la alimentarea copiilor/elevilor din instituțiile de învățământ general și profesional tehnic secundar și abrogarea unor Hotărâri de Guvern.

CALM a analizat prevederile proiectului Hotărârii Guvernului în cauză prin prisma respectării principiilor de organizare, funcționare și a intereselor autorităților administrației publice locale (APL).

Proiectul Hotărârii Guvernului este elaborat în scopul reglementării procesului de organizare a alimentației copiilor și elevilor în instituțiile publice de învățământ general și profesional tehnic secundar.

2. Legislația aplicabilă

- ❖ Carta Europeană a Autonomiei Locale din 15.10.1985, publicată în ediția oficială "Tratate internaționale", 1999, volumul 14, pag.14
- ❖ Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994;
- ❖ Legea privind finanțele publice locale, nr. 397 din 16.10.2003;
- ❖ Legea privind descentralizarea administrativă, nr. 435 din 28.12.2006;
- ❖ Legea privind administrația publică locală, nr. 436 din 28.12.2006
- ❖ Codul educației nr.152/2014.

3. Constatări/obiectii

În urma analizei proiectului Hotărârii Guvernului, CALM a identificat mai multe probleme:

Prevederile proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la alimentarea copiilor/elevilor din instituțiile de învățământ general și profesional tehnic secundar în majoritate reproduc prevederile în vigoare, nu elimină greșelile anterioare privind delimitarea clară a competențelor APC și APL, dar și înrăutățesc situația copiilor prin introducerea unei taxe pentru alimentație în instituțiile de învățământ preșcolar.

În Nota informativă la proiectului Hotărârii Guvernului:

- se vorbește despre reglementarea procesului de organizare a alimentației copiilor și elevilor în instituțiile publice de învățământ general, pe când în conținutul proiectului Hotărârii Guvernului se face referire la alimentarea gratuită a elevilor claselor I-IV inclusiv din instituțiile de învățământ private;

- se utilizează termeni greșiți pentru a denumi autoritățile administrației publice locale, cum ar fi "organele administrației publice locale", "organele autoadministrării publice locale", ca de altfel și în textul proiectului Hotărârii Guvernului.

Continuă utilizarea unor prevederi formulate ambiguu cum ar fi "**Ministerul Educației și autoritățile administrației publice locale vor asigura alimentarea gratuită** a elevilor claselor I-IV din instituțiile de învățământ publice și private, precum și a elevilor claselor V-XII din instituțiile de învățământ din raioanele de est ale Republicii Moldova subordonate Ministerului Educației și din instituțiile de învățământ din raioanele Dubăsari, Căușeni și Anenii Noi amplasate în zona de securitate", care pot fi interpretate ca competențe partajate între APC și APL, ceea ce nu corespunde cadrului legal în vigoare, din mai multe motive:

1. Competența în domeniul educației aparține Guvernului, în conformitate cu prevederile art.4 lit. g) din Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern.
2. Potrivit art.144 alin.(1) din Codul Educației nr.152/2014, instituțiile de învățământ general sînt finanțate prin transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat.
3. Art.11 alin. (1) din Legea nr. 397/2003 privind finanțele publice locale, stabilește că bugetelor unităților administrativ-teritoriale li se alocă transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat pentru finanțarea: învățămîntului preșcolar, primar, secundar general, special și complementar (extrașcolar).

Astfel, este necesară reglementarea expresă a responsabilității MEC privind asigurarea alimentării gratuite a copiilor/elevilor și implicarea APL în gestionarea transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat pentru oferirea serviciilor educaționale în cadrul instituțiilor de învățământ publice.

Mai mult ca atât, una din componentele noii formule de finanțare în bază de cost standard a instituțiilor publice de învățământ preșcolar ce urmează a fi pilotată în câteva raioane din țară din anul 2025 se referă la cheltuielile pentru alimentația copiilor.

În contextul celor expuse, crează nedumerire, pe de o parte intenția autorilor de introducere a unei taxe pentru alimentație în instituțiile de învățământ preșcolar, pentru fiecare zi frecventată în mărime de 50 la sută din costul normelor de cheltuieli pentru alimentarea copiilor, suportate de la buget, care ar limita accesul mai multor copii la servicii educaționale ale grădinițelor, pe de altă parte "rezolvarea problemei" prin "acordarea APL a dreptului de a scuti parțial de plata pentru alimentația copiilor din familiile cu mulți copii și socialmente vulnerabile".

În același context, prin prevederile pct. 6 a proiectului Hotărârii Guvernului, se recomandă APL "extinderea practicii asigurării financiare a alimentării gratuite asupra elevilor claselor V-XII care provin din familii socialmente vulnerabile, elevilor cu cerințe educaționale speciale și elevilor transportați la/de la instituțiile de învățământ în localitățile rurale, pe distanțe ce depășesc 2 km".

În ultima perioadă, APC întreprinde mai multe încercări de a introduce noi reglementări în vederea obligării indirecte a APL în asigurarea alimentării gratuite a copiilor/elevilor din familiile social vulnerabile (și a altor categorii de copii/elevi), din contul surselor financiare ale bugetele locale, pasând APL responsabilitățile sale privind accesul la educație, prevenirea sau ameliorarea situației de dificultate a copilului/elevului și atenuarea consecințelor acesteia; menținerea unui nivel decent de viață al copilului/elevului; acordarea unui sprijin suplimentar, temporar sau permanent, astfel creându-se bănuiala rezonabilă că Guvernul intenționează să-și reducă cheltuielile în special privind finanțarea alimentației copiilor/elevilor din familiile social vulnerabile din contul APL și părinților.

Potrivit pct.2 din PHG „Ministerul Educației și Cercetării va organiza alimentarea gratuită a elevilor din instituțiile de învățământ cu profil sportiv și din instituțiile de învățământ profesional tehnic secundar în limita alocărilor prevăzute de **bugetul public national.**"

Potrivit art.3 alin. (1) și (4) din Legea nr.397/2003 privind finanțele publice locale, care se referă la garanțiile autonomiei financiare, bugetele unităților administrativ-teritoriale (inclusiv bugetele satelor (comunelor), orașelor (municipiilor)), constituie elemente independente care se elaborează, se aprobă și se execută în condiții de autonomie financiară, iar orice delegare de competențe suplimentare din partea statului în persoana Guvernului trebuie să fie însoțită de alocarea de resurse financiare, necesare pentru a acoperi costul exercițiului competenței delegate.

Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 în art.3 definește 2 noțiuni importante, care trebuie strict delimitate:

buget de stat – totalitate a veniturilor, a cheltuielilor și a surselor de finanțare destinate pentru realizarea funcțiilor autorităților publice centrale, cu excepția funcțiilor proprii sistemului public de asigurări sociale și sistemului de asigurări obligatorii de asistență medicală, precum și pentru stabilirea relațiilor cu alte bugete;

buget public național – sinteză a bugetelor constituite în cadrul sistemului bugetar, cu excluderea transferurilor interbugetare.

În pct.2 din PHG se folosește incorect termenul "bugetul public național", care include și bugetele locale, respectiv corect ar fi să se utilizeze termenul "*bugetul de stat*".

Ținând cont de cele menționate, CALM consideră că proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la alimentarea copiilor/elevilor din instituțiile de învățământ general și profesional tehnic secundar și abrogarea unor Hotărâri de Guvern nu poate fi propus pentru aprobare și urmează a fi revizuit fundamental în lumina obiecțiilor expuse, deoarece, inclusiv, afectează grav accesul la educație a tuturor copiilor/elevilor.

Cu respect,

Viorel FURDUI
Director Executiv al CALM

Exec: C. Scorțescu, expert CALM,
tel. 22 35 09